

Elektros ir dujų rinkų apžvalga

Kainos ir prognozės / 2023 m. spalio

ELEKTRA

Vidutinės mėnesio „Nord Pool“ biržos elektros energijos kainos Lietuvos kainų zonoje

25 % ↓
nuo praėjusio mėn.

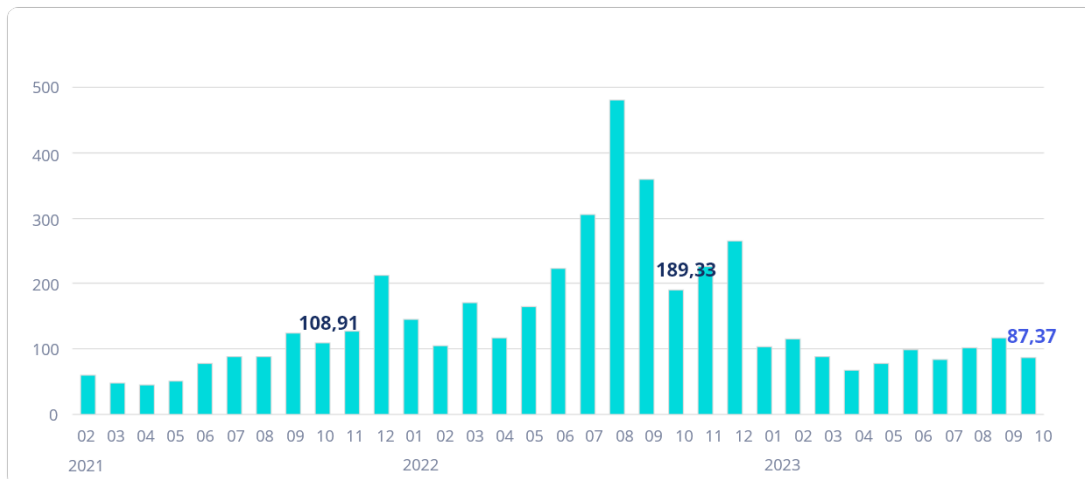
SPALIS

87,37 Eur / MWh

RUGSĖJIS

117,28 Eur / MWh

Elektros energijos biržos „Nord Pool“ kainai Lietuvos kainų zonoje tiekėjas nedaro įtakos, o kainos pokyčius lemia tokie veiksniai kaip: Europoje ir kitose pasaulio šalyse besiklostančios situacijos, susijusios su energetika, geopolitinė padėtis, permainingos oro sąlygos, elektrinių atjungimai dėl planuoto remonto ar nenumatytų gedimų, besikeičiančios apyvartinių taršos leidimų (ATL) kainos, klientų energijos vartojimo intensyvumas ir pan.

Spalį **aukščiausia** elektros energijos kaina buvo **169,78 Eur/MWh** (spalio 23 d.), o **žemiausia** – **7,49 Eur/MWh** (spalio 7 d.). Kas lėmė tokius kainų šuolius?

Svarbiausi mėnesio įvykiai

Spalio mėnesį elektros energijos kainą formavę veiksniai:

Lietuvos ir Švedijos elektros tinklų jungties remontas

Spalio mėnesį buvo laikinai atjungta „NordBalt“ jungtis dėl planinių kasmetinių techninės priežiūros darbų Švedijoje ir Lietuvoje. „NordBalt“ nebuvo naudojama elektros prekybai nuo spalio 23 d. iki 29 d. Remonto metu atlikti darbai, kurių negalima vykdyti veikiant įrenginiams – keitiklio, valdymo sistemos, aušinimo sistemos, atviros skirstyklos prevencinės priežiūros darbai ir defektų šalinimas. 2022 m. bendras „NordBalt“ jungties prieinamumas rinkai buvo 98,26 proc. Per 2023 m. per šią jungtį iš Švedijos į Lietuvą importuota 3,58 TWh elektros energijos. Šis jungties atjungimas turėjo įtakos elektros energijos kainoms Lietuvoje, paskutinę spalio mėnesio savaitę – jos pakilo net 52,86 proc. – nuo 94,4 Eur/MWh iki 144,2 Eur/MWh.

Per 2023 m. per šią jungtį iš Švedijos į Lietuvą importuota 3,58 TWh elektros energijos, o tai sudarė daugiau nei 45 proc. viso Lietuvos importo.

Pirmasis jūrinio vėjo elektrinių parkas Baltijos šalyse

Pirmąjį jūrinio vėjo elektrinių parką Baltijos šalyse statys „Ignitis Renewables“. Skaičiuojama, kad 700 MW galios elektrinių parkas Baltijos jūroje galėtų pagaminti apie 3 TWh žaliosios elektros energijos per metus. Tai užtikrintų ketvirtadalį dabartinio Lietuvos elektros energijos poreikio. Antrąjį tokios pat galios vėjo parko konkursą, su galimybe pretenduoti į valstybės paramą, ketinama paskelbti kitų metų sausį.

Ateities tendencijos

Elektros energijos kainos regione stabilizavosi.

Elektros kainų prognozė

Ateities didmeninės elektros energijos kontraktų (angl. *conventional-forward*) prognozės indikuoja, kad lapkričio mėnesį elektros energijos kainos Lietuvoje kils maždaug 5 proc. Elektros energijos kainoms Lietuvoje didžiausią įtaką darys dėl vėstančių orų augantis vartojimas. Nors regione numatomi tiek temperatūros, tiek vėjo energijos gamybos svyravimai, mėnesio perspektyvoje didelių pokyčių nebus, todėl lapkričio mėnesį didžiausią įtaką elektros energijos kainoms Lietuvoje darys vartojimo augimas.

DUJOS

Gamtinių dujų tiekimo Nyderlandų TTF *front month* indekso [reikšmė ICE](#) biržoje

5,3 % ↑

nuo praėjusio mėn.

SPALIS

36,55

Eur / MWh

RUGSĖJIS

34,71

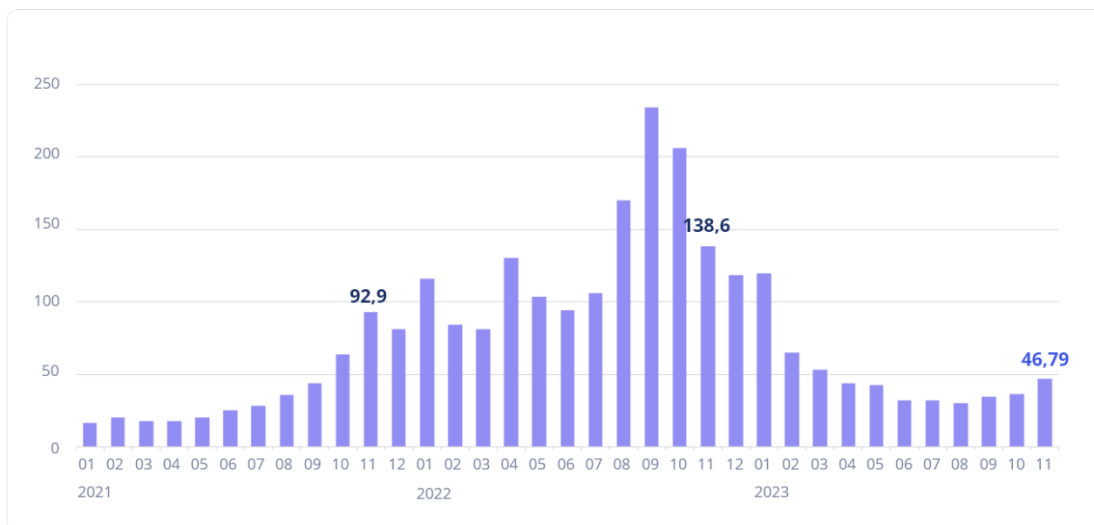
Eur / MWh

LAPKRITIS

46,79

Eur / MWh

Dauguma „Ignitis“ verslo klientų gamtines dujas perka vadovaudamiesi gamtinių dujų biržų indeksu: Baltijos šalių BGS1 ir Nyderlandų TTF kainomis, susietomis su didmenine rinka. Pastarojo indekso dinamika:

Svarbiausi mėnesio įvykiai

Spalį gamtinių dujų kainą formavę veiksniai:

Pagrindinės kainų augimo priežastys

Spalio mėnesį gamtinių dujų kaina Nyderlandų TTF prekybos aikštelėje, ICE biržoje, pabrango 10,24 Eur/MWh, TTF lapkričio mėnesio indeksui susiformavus ties 46,79 Eur/MWh. Tai yra reikšmingas pabrangimas rinkoje lyginant su gana stabiliu praėjusiu vasaros ir rudens laikotarpiu. Nuo spalio pradžios Europoje gamtinių dujų kainos pakilo net 46 proc. Tai lėmė kariniai veiksmai tarp Izraelio ir Palestinos, „Balticconnector“ dujotiekio tarp Suomijos ir Estijos gedimas bei atsinaujinusi rizika dėl dviejų Australijos suskystintų gamtinių dujų (SGD) terminalų darbuotojų streiko. Šios aplinkybės turės įtakos ateities sandorių kainų kilimui ir ateinančią žiemą (iki 56-58 Eur/MWh).

Kariniai veiksmai Izraelyje

Izraelis į Europą gamtinių dujų neeksportuoja tiesiogiai, nes neturi SGD eksporto terminalo, o vamzdynais eksportuoja tik į Egiptą ir Jordaniją. Tačiau, dėl karinių veikslių spalio 7 d. sustabdžius gavybą Izraelio eksploatuojamame dujų telkinyje, buvo nutrauktas SGD eksportas iš Egipto. Pernai žiemą Egiptas į Europą ir Turkiją eksportavo 4,6 mlrd. m³ SGD, arba 5 proc. viso žiemos poreikio. Rinkoje jaučiamas nerimas, kad kariniai veiksmai išsiplės ir į kitas Artimųjų Rytų šalis, nes naftos gavyba, eksportas ir prekyba šiame regione stipriai veikia ir gamtinių dujų rinkas.

Uždarytas dujotiekis „Balticconnector“ tarp Suomijos ir Estijos

Europos dujų rinkas stipriai paveikė „Balticconnector“ dujotiekio tarp Suomijos ir Estijos uždarymas iki 2024 m. balandžio, po spalio 8 d. įvykusio gedimo. Jau nustatyta, kad dujotiekį pažeidė Kinijos konteinerinio laivo pamestas inkaras. Šiuo metu vyksta tyrimas, ar laivo įgulos veiksmai buvo tyčiniai. Dėl dujotiekio uždarymo Suomijoje neatsirado dujų trūkumo, nes poreikis užtikrinamas per Suomijos „Inkoo“ SGD terminalą. Jo pilnai pakanka, kad būtų patenkintas gamtinių dujų poreikis žiemą.

Streikai Australijos dujų terminaluose neįvyko

Dar vienas veiksny, dėl kurio pasaulyje kilo gamtinių dujų kainos – mėnesio pradžioje atsinaujinusi rizika, kad dviejose bendrovės „Chevron“ valdomose Australijos SGD eksporto terminaluose prasidės darbuotojų streikai. Vis tik, spalio 18 d. „Chevron“ paskelbė, kad pavyko pasiekti susitarimą su darbuotojais ir streikas buvo atšauktas.

Oro sąlygos

Prie gamtinių dujų kainų kilimo Europoje spalio mėnesį prisidėjo ir atvėsę orai bei prognozės, kad Vokietijoje ir Vakarų Europos šalyse žiema bus šaltesnė. Europos gamtinių dujų rinkoje situacija gana įtempta, tačiau sveiko optimizmo suteikia Europos požeminių gamtinių dujų saugyklų 98 proc. užpildymas bei užtikrintas dujų tiekimas iš Norvegijos ir kitų šalių.

SGD poreikis Azijoje

Azijoje SGD poreikis išlieka vangus, nors ir pastebimas augimas lyginant su praėjusiais metais. Šiuo metu Azijos SPOT EAX indeksas žiemos tiekimui išlieka brangesnis nei Europai, tačiau skirtumas nedidelis – apie 2-3 Eur/MWh kainos premija. Europos dujų saugyklos vis dar pilnos, tad SGD kroviniai šiuo metu keliauja į Azijos regioną, kur poreikis didesnis.

Ateities tendencijos

Dėl vis dar mažo gamtinių dujų vartojimo ES, pakankamos dujų ir SGD pasiūlos bei solidžiai užpildytų Europos požeminių gamtinių dujų saugyklų situacija rinkoje yra stabili.

Gamtinių dujų kainų prognozė

Spalio mėnesio pabaigoje ICE tarpkontinentėje biržoje TTF dujų indeksas gruodžio mėnesiui siekė apie 50-52 Eur/MWh, o artėjančios žiemos sezonui – apie 55-58 Eur/MWh. Nors ir tęsiantis neramumams tarp Izraelio ir Palestinos bei Europoje šąlant orams ir augant gamtinių dujų vartojimui, dujų kainos Europoje, tikėtina, išliks panašiam lygyje.

✦ ignitis

mano.ignitis.lt
dar patogiau valdyti įmonės
sutartis, stebėti ir analizuoti
duomenis.

Atraskite privalumus

Ar žinojote, kad...

DUJOS

- International Gas Union teigia, kad nuo 2014 m. iki 2020 m. investicijos į gamtinių dujų resursų paieškas ir naują gavybą smuko apie 58 proc.. Nors per paskutinius kelis metus šios investicijos kiek pakilo, jų ženkliai trūksta siekiant išlaikyti dujų vartojimo ir pasiūlos balansą iki 2050 m.. Šiuo metu pasaulyje patvirtinti dujų rezervai siekia apie 4,1 trln. m³, 2030 m. jų bus 3,1 trln. m³, o iki 2050 m. šie resursai, prognozuojama, nukris iki 1 trln. m³.
- Prancūzija pasirašė ilgalaikę SGD tiekimo sutartį (27 metų) su Kataru, jos apimtis 3,5 mln. tonų per metus. Tokios pat trukmės SGD tiekimo sutartį su Kataru pasirašė ir Italijos „Eni“ bendrovė. Nors ilgalaikių sutarčių sudarymas yra geras ženklas rinkoms, vis tik, Europa, kitaip nei Azija, savo tiekimą daugiau užsitikrina per SPOT ir trumpalaikes tiekimo sutartis (iki 5 metų trukmės), nes gamtinių dujų vartojimo ateitis nėra aiški ilguoju laikotarpiu dėl Europos dekarbonizacijos tikslų.